קע: גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

אלא לברר. פירש רביעו מס לברר אמיתת הדברים ולהעמיד על האמת ואם ימצאו וימרו לא רמיו מעולם מימייב אבל אם לא ימצאם לא אבד כבר שאין סברא שהיה מחייבו לבטם על זה אם לא יוכל למצאו כי מה דין הוא זה שיפסיד בחנם אם לא יוכל לאמת דבריו שלא היה צריך לטעון ועוד דהכי משמע אגא נמי לברר קאמינא ולא לחייב שאם היה מחייבו (ג) לברר מה תשובה היא זו אגא נמי לברר מכל מקום היה מחייבו ומלדרנה מה שמזכיר לברר אינו כי אם קושיא על טעמו כמו שפירש רשב"ם ואף רבי לא אמר אגא לברר אלכך לא מסתבר טעמא לחייבו משום הכי ובשבועות פרק שבועת הדיינים (דף מא:) דקאמר אתו פלוני ופלוני ואמרו לא היו דברים מעולם ואמר רבא כל מילתא דלא רמיא עליה לחייבים אמר ולאו אדעתיה מימה דאמר הכא צריך שיבואו פלוני ופלוני ויעידו וי"ל דרבא כרשב"ג ס"ל כדפסיק רב פ(פפא) מ"ג אפי' פ)[לרבי] וכדפי' ר"ת דמפרש הכא אם לא בירר לא הפסיד דיש לו לברר כל מה שיוכל ומ"מ אי לא משכח להו אי אומרים להד"מ י"ל דלא מפסיד אבל מימה שרשב"ם הביאה על זה שצריך שיבאו פלוני ופלוני ויעידו משמע שרוצה להעמידה כרבי אפילו לפי שלו (ד) ושמא היה רוצה לומר דגרע היכא דלא הביאם מהיכא דאיתיהנו ואמרו להד"מ ולא הבנתי כלל ויש מישבים דבריו אלבא דרבן שמעון בן גמליאל וסוכר שהלכה כוותיה ואפי' למ"ד התם הוחזק כפרן אמי שפיר כרבן שמעון בן גמליאל די"ל דלא אמר ר"ש בן גמליאל אלא דל"ל להבינה: **אין הלכה לא כר'** יהודה כו'. פירש רשב"ם אמר עדים מקרעים את השטר וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון הוה הדר ביה אמר ליה שמיע ליה ולא אמר ליה אמר ליה אגא נמי דברר קאמינא. כלומר כרבי שבירא לי ואם לא בירר דבריו הפסיד וכן פירש רביעו זקני מ"כ בפרק זה בורר אליבא דרבי שבירא לברר ואם לא הביא שטר הפסיד. ויש לשון אחר ואין בו ממש. ואע"פ שהלכה כרבי מחבירו בהא הלכתא כרבן שמעון שאין צריך לברר כדאמר רב: **מתני' מי שפרע מקצת חובו. במלוה בשטר מיירי ואיכא למיחש** פן יחזור המלוה ויתבע כל חובו: **רבי יהודה אומר יחליף.** יקרע אותו השטר ויכתוב לו שטר אחר לפי חשבון הנשאר מזמן ראשון כדמפרש בגמרא: **יכפוב שובר.** ויש גרסה אחרת **לשמור שוברו.** שאם אבד שוברו יחזור המלוה ויגבה כל חובו: **א"ל ר' יוסי כן יפה לו.** למלוה שיהיה הלוה בדאגת שימור שוברו ולא המלוה דעבד ליה לאיש מלוה(ד) כדאמרינן בגמרא: **ולא ירע כחו.** של מלוה להחליף שטרו (ה) כדאמר ר' יהודה כדי שיכוף לפרעו: **גמ' אין הלכה לא כרבי יהודה.** שאמר יחליף ואפילו לכתוב לו מזמן ראשון על ידי עדים בלא בית דין כדמפרש ואזיל דלא אלימי עדים לקרוע שטר ולהחליף ולגבות מזמן ראשון: **ולא כר' יוסי.** דאמר כותבין שובר ולריך לשמור שוברו מן העכברים: **וכותבין לו שטר אחר.** לפי שכוס המעות שמייב לו עדיין וכב תנא הוא ופליג: **אי שמיע ליה לרב הא דתניא.** לקמן בשמעתין [קנא.] במילתיה דר' יהודה בפורע חלי חובו שמקרעין עדים כו'(ב): **הוה הדר ביה.** רב והיה מודה שהלכה כר' יהודה להא רב נמי ס"ק דמה לי ב"ד מה לי עדים: **שמעה ולא הדר ביה.** דבריימתא תני עדים מקרעין ואיהו אמר ב"ד דוקא ולא עדים: בשלמא

אמר ליה אגא נמי לברר קאמינא. כלומר כרבי שבירא לי ואם לא בירר דבריו הפסיד וכן פירש רביעו זקני מ"כ בפרק זה בורר אליבא דרבי שבירא לברר ואם לא הביא שטר הפסיד. ויש לשון אחר ואין בו ממש. ואע"פ שהלכה כרבי מחבירו בהא הלכתא כרבן שמעון שאין צריך לברר כדאמר רב:

מתני' מי שפרע מקצת חובו. במלוה בשטר מיירי ואיכא למיחש פן יחזור המלוה ויתבע כל חובו: **רבי יהודה אומר יחליף.** יקרע אותו השטר ויכתוב לו שטר אחר לפי חשבון הנשאר מזמן ראשון כדמפרש בגמרא: **יכפוב שובר.** ויש גרסה אחרת **לשמור שוברו.** שאם אבד שוברו יחזור המלוה ויגבה כל חובו: **א"ל ר' יוסי כן יפה לו.** למלוה שיהיה הלוה בדאגת שימור שוברו ולא המלוה דעבד ליה לאיש מלוה(ד) כדאמרינן בגמרא: **ולא ירע כחו.** של מלוה להחליף שטרו (ה) כדאמר ר' יהודה כדי שיכוף לפרעו: **גמ' אין הלכה לא כרבי יהודה.** שאמר יחליף ואפילו לכתוב לו מזמן ראשון על ידי עדים בלא בית דין כדמפרש ואזיל דלא אלימי עדים לקרוע שטר ולהחליף ולגבות מזמן ראשון: **ולא כר' יוסי.** דאמר כותבין שובר ולריך לשמור שוברו מן העכברים: **וכותבין לו שטר אחר.** לפי שכוס המעות שמייב לו עדיין וכב תנא הוא ופליג: **אי שמיע ליה לרב הא דתניא.** לקמן בשמעתין [קנא.] במילתיה דר' יהודה בפורע חלי חובו שמקרעין עדים כו'(ב): **הוה הדר ביה.** רב והיה מודה שהלכה כר' יהודה להא רב נמי ס"ק דמה לי ב"ד מה לי עדים: **שמעה ולא הדר ביה.** דבריימתא תני עדים מקרעין ואיהו אמר ב"ד דוקא ולא עדים: בשלמא

אמר אאלא לברר א"ל אגא נמי בלברר קאמינא: **מתני'** (ו)מי שפרע מקצת חובו ר' יהודה אומר יחליף רבי יוסי אומר (ז)יכתוב שובר אמר רבי יהודה נמצא זה צריך להיות שומר שוברו מן העכברים אמר לו רבי יוסי כך יפה לו ולא ירע כחו של זה: **גמ'** אמר רב הונא אמר רב אין הלכה לא כרבי יהודה ולא כרבי יוסי אלא ג"ב מקרעין השטר וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון אמר ליה רב נחמן לרב הונא ואמרי לה רב ירמיה בר אבא לרב הונא אי שמיעא ליה לרב הא (ח)[ברייתא] דתניא עדים מקרעין את השטר וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון הוה הדר ביה אמר ליה שמיע ליה ולא הדר ביה

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פט"ו מהל' מתנ' ומעשן פלכה ל' ועיין (בהגהות) [בהגהות] עוסג"ע מ"מ סימן קמ סעיף ה' ד:

ק ב מיי' פ"ו סס פלכה ה סמג סס עוסג"ע מ"מ סי' ע סעיף ב:

קא ג מיי' פכ"ג מהל' מלוה ולוה הל' יט סמג עשין לד עוסג"ע מ"מ סי' נד סעיף ה:

רבינו גרשום

הלכה כרשב"ג. דאמר בחזקה בלבד נידון ואין צריך לברר שיראה השטר: ואף רבי לא אמר. דנידון בשטר: אלא לברר. קאמר דמטרתיגן ליה לאיתויי שטרא ואי לא מיתי לא מעכב ונאמן אף אגא נמי אע"ג דלא אתו סהדי מהימנא: אמר ליה אגא נמי לברר קאמינא לך. דיבואו פלוני ופלוני ויעידו כדי שיתברר דברין ובלאו הכי מהימנת. ואמר לן רבי דאמר ליה ר' יצחק נפחא אגא נמי לברר קאמינא לא כדקאמרת דדבי לא אמר נידון בשטר אינו אלא כדי לברר ולא משום דוקא קאמר אגא סבירא לי דהאי לברר משום דוקא קאמר וצריך תרתי אף את אי לא מברר (דצריך) לא מהימנת: **פיס'** ר"י אומר יחליף. שטרו ויכתוב שטר אחר מן המותר בלבד ויקרע שטר ראשון ויכתוב זמן שטר שני מן אותו יום שיפרע לו המקצת ואל יכתוב מזמן כתיבת שטר הראשון לפי שכיון שנקרע לא מצי טריף למפרע מן זמן ההלואה אלא מן יום כתיבת שטר שני טריף לקוחות: ור' יוסי אמר. לא יקרע שטר הראשון אלא יכתוב לו המלוה ללוה שובר מה שפרע לו ויתן לו: אמר ר' יהודה. אם כן צריך הלוה שישמור שוברו מן העכברים שאם יאבדהו עכברים יוציא מלוה שטרו ויגבה ממנו כל חובו ככתחלה: א"ל ר' יוסי יכן יפה לו. שיהא שומר שוברו: ואל ירע כחו של זה. ונכתב לו זמנו משעת פרע: מרשב שירע כחו של לוה משום דעבד לוה לאיש מלוה: אין הלכה כר' יהודה. דמתני' דסבירא ליה דיחליף ויכתוב מזמן שני: ולא כר' יוסי. דאמר יכתוב שובר: אי שמיעא ליה לרב הא דתניא. דבקריעת עדים סני הוה הדר ביה ממאי דאמר דבית דין מקרעין: אמר ליה ודאי שמיעא ליה ולא הדר. דקסבר שרוף האי מלוה לקוחות בהאי חצי שטר מזמן ראשון כמו שהיה עושה כשהיה כל חובו

מסורת הש"ס

(א) [מכוכות נו.], (ב) [שם סח: ע"ז.], (ג) רש"ל, (ד) [מנלי כנ.], (ה) רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) רש"ב ד"ה ולא יכע וכו' ובדאמר ר' יוסי בברייתא כמי שיכוף לפרעו: (ב) ד"ה לא שמיע הל"ל עם ד"ה הוה ומי' נמי ה"ק שמקרעין בו' ומה לי כ"ד: (ג) תוס' ד"ה אלא ומי' היה מחייבו מה תשובה כל"ל ומיכח לברר נמחק: (ד) בא"ד אפילו לפירוש אלו וי"ל דרבינו שמואל היה רולה לומר: (ה) ד"ה אין ומי' מצמע נמי דרבי יהודה מזמן: (ו) בא"ד אלא לאפוקי בלבד ממה שהיה סבור יכי' מזמן ראשון כלל אפי' כ"ל: (ז) בא"ד הזמן ביום פלוני ומי' כי' המם לר' יהודה אליבא דרב לבואי דהוה שלקא אדעתיה דרב בחמון דמזמן שני מחכין לר' יהודה: (ח) בא"ד שבדין הוא שנגנו: (ט) בא"ד דבמחמת נמי בוחבין זמן שני: (י) בא"ד כל כך זמן ראשון בין שאינו: (כ) בא"ד נראה שאין לעדים:

מוסף רש"י

יחליף. יכתוב שטר אחר כדי חוב הנשאר וקרע הראשון ולא יכתוב שובר להרע מה הלוה שיקנוך לשמור שוברו מן העכברים (בתובות נו.). יכתוב שובר. ולא יחליף להרע מה המלוה למחול שעבודי מזמן ראשון (שם). שטרי חוב המרקדמין. ליתנה קודם המלוה (מנחדרין לב.) שהקדים זמן הכתוב בשטר ליום כתיבתו, אי נמי שנכתב השטר בחוד בניכון וכן כתוב בו בחחר בניכון לוה אלינו מעכלינו, ויבוא לא לוה ממנו כלום עד ר"י בניכון, גם זה מיקרא ופסול, שאין לו לגרוף אלא מזמן ההלואה ואילך ולא כאבי דאמר (ב"מ יג.) עדיו בחתימתו זכין לו (לעיל קנו.). פסולין. לפי שלוה לגרוף לקוחות שלקחו שדה מן הלוה מזמן שכשטר, ואלא כדין הוא, שהרי קדמה מכירה להלוה וכשטר מעיד שהלוה קדמה, לפיכך קנטרו מלגבות בו ולא יגרוף אפילו מזמן המלוה ואינו אלא כמלוה על פה שאינו נוטה מן המשועבדים (ר"ה ב. וגעיין ב"מ עב.) וקנסינן דיתרלה שטר איסורא ופסול אפילו מזמן שני (מנהדרין לב.). והמאחריין. שבלו עדים ואמרו אנו עדים כמלוה זו שקדמה לזמן הכתוב אלו, כשריין. דמעליותא היא, דקא מחיל לשיעבודא על הבמחת (שם) אי נמי מתניתו כיום שלוה אך איחר מזמן כתוב הטור ומחב בו מחבר, כשרין שמחל לו הבעבוד בד מחרי ולא יגרוף לקוחות אלא מחבר ואילך (לעיל קנו.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com